

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

AARDHUISWEG 88

TE UDDEL

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Aardhuisweg 88 te Uddel

Opdrachtgever	Rondhoutzagerij Midden-Nederland Aardhuisweg 88 3888 MG Uddel
Rapportnummer	13689.009
Versienummer	D1
Status	Tussenrapportage
Datum	6 oktober 2021
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	De heer M.C. de Haas, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	6
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	7

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Rondhoutzagerij Midden-Nederland opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Aardhuisweg 88 te Uddel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

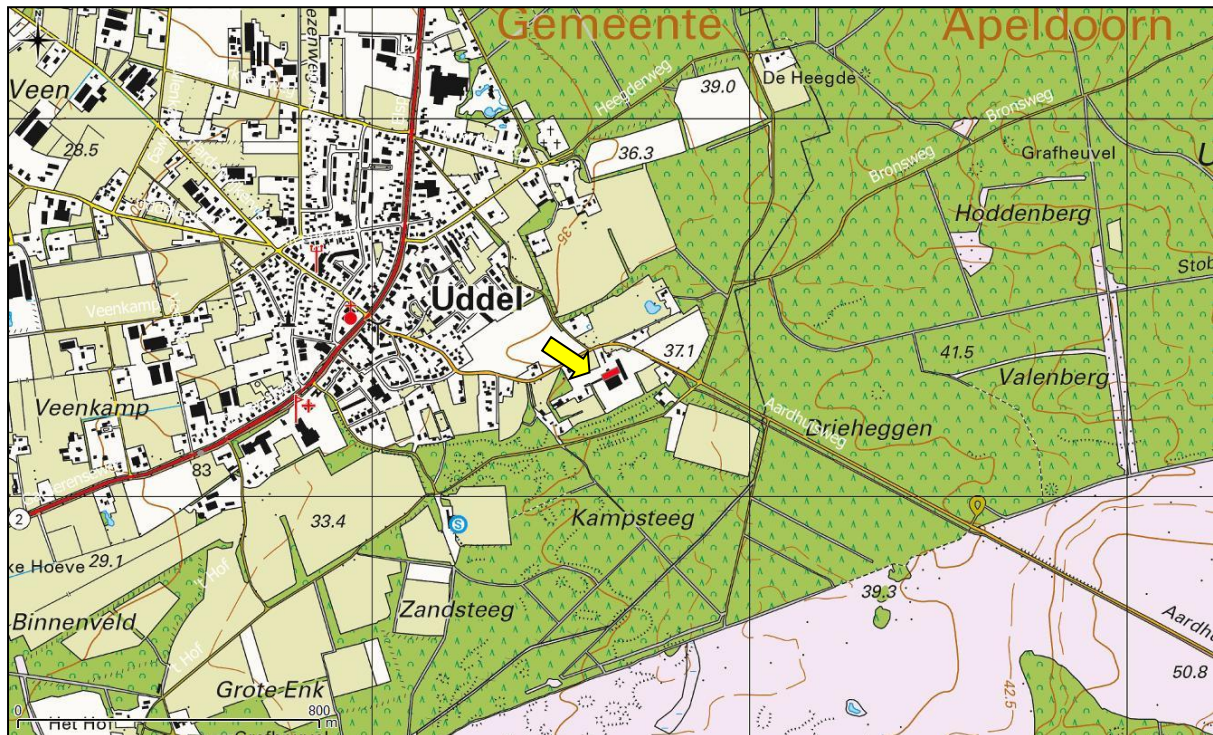
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in september 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 13689.003). In de quickscan is geadviseerd om een alternatieve route te volgen door het uitvoeren van mitigerende maatregelen in plaats van het uitvoeren van een volledig vleermuisonderzoek. Omdat de provincie Gelderland en de gemeente Apeldoorn hier in eerste instantie niet in mee zijn gegaan is besloten om een najaarsonderzoek uit te voeren om een nauwkeuriger beeld te krijgen van de aanwezigheid of afwezigheid van vleermuizen op de onderzoekslocatie.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

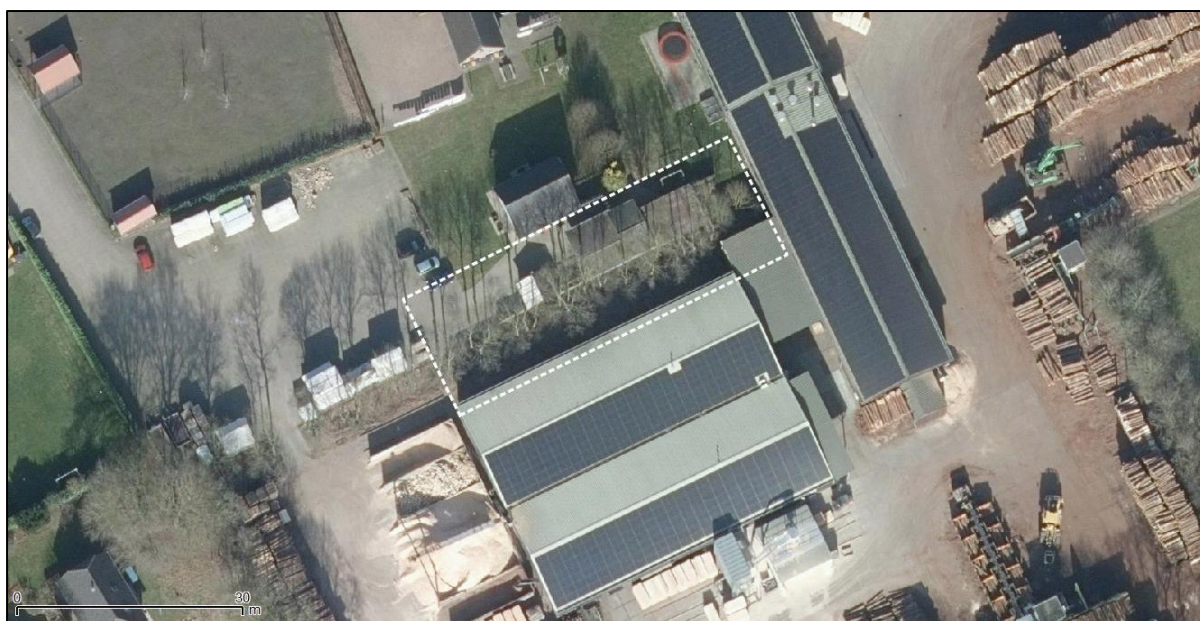
De onderzoekslocatie ligt aan de Aardhuisweg 88, circa 0,5 kilometer ten zuidoosten Uddel in de gemeente Apeldoorn. De onderzoekslocatie is kadastraal bekend als gemeente Apeldoorn, sectie A, nummers 5807, 6644 & 7631. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft de loods die aan de planlocatie grenst. De muurdelen van deze loods hebben een niet geïsoleerde spouw met open stootvoegen en dilatatievoegen. De directe omgeving van de onderzoekslocatie wordt eveneens in de gaten gehouden om de activiteiten van vleermuizen in kaart te brengen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwe bedrijfshal te realiseren. Ten behoeve van de nieuwbouw wordt een deel van de houtsingel gekapt en de houten tuinhuisjes verwijderd. Het woonhuis blijft gehandhaafd. Op het erf vindt herplant plaats. In figuur 9 is het inrichtingsplan weergegeven.

Figuur 3. Inrichtingsplan (Hofstra Heersche, december 2019).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan Wet natuurbescherming (rapport 13689.003) is gebleken dat de noordzijde van de schuur die aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie grenst, matig geschikt is als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis:

“De nieuwe loods wordt aan de bestaande bebouwing aangebouwd. De muurdelen van de naastgelegen loodsen hebben een niet geïsoleerde spouw met open stootvoegen en dilatatievoegen, die zodoende toegankelijk zijn voor vleermuizen. De muurdelen zijn niet bijzonder geschikt als verblijfplaats, vanwege situring aan de noordzijde (“koude kant”) de aanwezigheid van de houtsingel die vrije aanvliegroutes enigszins blokkeren. Op basis van een quickscan kan de aanwezigheid van vleermuizen echter niet met 100% zekerheid worden uitgesloten.”

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half augustus tot oktober 2021 in eerste instantie twee veldbezoeken uitgevoerd om de functie van de bebouwing als paar/baltsverblijf te onderzoeken. De veldbezoeken zijn in de avonduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakbeeraad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is geschikt om de functie van de bebouwing als paarverblijf/baltsplaats te onderzoeken. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsoptnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestaat uit twee onderzoeksrondes. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van baltsende vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen. De datums en omstandigheden van de uitgevoerde onderzoeksrondes zijn weergegeven in tabel I.

Tabel I. Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
2 september 2021	21:20 - 23:20	15 °C	Helder
24 september 2021	23:00 - 1:00	17 °C	Zwaar bewolkt

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

In het onderzoeksgebied zijn gedurende de onderzoeksrondes geen verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn foeragerende en roepende gewone dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers waargenomen.

2 september 2021

Gedurende het veldbezoek op 2 september 2021 werden diverse vleermuizen in de omgeving van de planlocatie aangetroffen. Het betreft foeragerende gewone dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers. Rond de bebouwing ten noorden van de planlocatie werd een enkele keer de sociale roep van een gewone dwergvleermuis aangetroffen. Gezien het ontbreken van structurele baltsvluchten of andere balts-indicerende gedragingen betreft het hier geen territoriale vleermuis. Gewone dwergvleermuizen maken jaarrond sociale geluiden, dit is niet aan baltsgedrag verbonden. De vleermuizen die rond de planlocatie werden waargenomen toonden geen binding met de bebouwing op de planlocatie. Er werd hoofdzakelijk rondgevlogen tussen de bebouwing (woningen) ten noorden van de planlocatie. Het betreft foeragerende dieren deze zijn niet te linken aan een verblijfplaats in een specifiek gebouw.

24 september 2021

Tijdens het bezoek op 24 september werden slechts enkele gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Het betrof foeragerende dieren die ook enkele keren sociale geluiden produceerden, deze situatie is vergelijkbaar met de situatie op 2 september 2021. Ook tijdens dit veldbezoek waren er geen aanwijzingen dat de sociaal roepende gewone dwergvleermuis binding heeft met de onderzoekslocatie.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Gewone dwergvleermuis

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Uit de quickscan Wet natuurbescherming is reeds gebleken dat de bebouwing op de planlocatie slechts matig geschikt is voor vleermuizen:

“De muurdelen van de naastgelegen loodsen hebben een niet geïsoleerde spouw met open stootvoegen en dilatatievoegen, die zodoende toegankelijk zijn voor vleermuizen. De muurdelen zijn niet bijzonder geschikt als verblijfplaats, vanwege situring aan de noordzijde (“koude kant”) de aanwezigheid van de houtsingel die vrije aanvliegroutes enigszins blokkeren.”

Uit de verrichte veldonderzoeken naar vleermuizen zijn nog geen aanwijzingen dat de onderzoekslocatie wordt gebruikt als baltslocatie/paarverblijf van gewone dwergvleermuizen. Hierbij dient vermeld te worden dat de functie van de planlocatie als zomerverblijf niet is onderzocht. Een functie als kraamverblijf is al tijdens de quickscan uitgesloten, de beschikbare ruimte is niet geschikt als kraamverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Rondhoutzagerij Midden-Nederland een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Aardhuisweg 88 te Uddel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwe bedrijfshal te realiseren. Ten behoeve van de nieuwbouw wordt een deel van de houtsingel gekapt en de houten tuinhuisjes verwijderd. Het woonhuis blijft gehandhaafd. Op het erf vindt herplant plaats.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken zijn er geen aanwijzingen voor een beschermde functie voor beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het onderzoek naar de functie als zomerverblijf is niet uitgevoerd. Echter wordt de kans op een dergelijke verblijfplaats als klein geacht, vanwege de matige geschiktheid van de bebouwing en voldoende geschiktere alternatieven in de omgeving. Het feit dat er geen territoriale vleermuizen op de onderzoekslocatie zijn aangetroffen wijst eveneens op de afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Doorgaans zijn rond zomerverblijfplaatsen ook territoriale mannetjes aanwezig die tijdens een najaarsonderzoek niet te missen zijn.

Conclusie

Ten aanzien van vleermuizen zijn er geen aanwijzingen die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats op de onderzoekslocatie. Er is geen onderzoek uitgevoerd naar de functie als zomerverblijf voor de gewone dwergvleermuis.

Aanbeveling (afwijkende werkmethode)

Op basis van de kleine trefkans op vleermuizen op de planlocatie stelt Econsultancy voor om in overleg met de gemeente Apeldoorn een werkwijze te bespreken die op geen enkele wijze schade aan vleermuizen kan veroorzaken, maar waarbij verder onderzoek kan worden vermeden. Dit voorkomt dat er een onevenredig grote onderzoeksinspanning wordt geleverd bij een relatief gering ecologisch risico.

De voorgestelde werkwijze betreft het ongeschikt maken van de muurdelen door het plaatsen van exclusion flaps. Deze dienen ruim voorafgaand aan de werkzaamheden te worden aangebracht, gedurende het actieve seizoen van vleermuizen, dus niet in de periode van winterslaap. Het meest geschikte deel van de muur blijft daarbij ten alle tijden beschikbaar voor vleermuizen. Door de nieuwbouw geschikt te maken voor vleermuizen blijft het aanbod aan verblijfplaatsen in stand en zijn negatieve gevolgen redelijkerwijs uit te sluiten.

Deze werkwijze dient nader uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol.

Econsultancy
Doetinchem, 6 oktober 2021

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

